T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/314
KARAR NO : 2023/425
KARAR TR : 19/06/2023

ÖZET:Davacı sürücü kursuna ait eğitim ve sınav aracının, trafik içinde direksiyon uygulama sınavı esnasında başka bir araca ve devamında da çöp konteynerine çarpması suretiyle meydana gelen maddî hasarlı trafik kazasında oluştuğu ileri sürülen zararın, davalıların ihmal ve kusurlarındankaynaklandığı iddiasıyla açılan tazminat davasının 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : ....Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Vekili : Av. R. Ç. Y
Davalılar : 1-Ankara Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü
Vekili : Av. M. Ş
2- H. Y
Vekili : Av. İ. A

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, özel motorlu taşıt sürücüleri kursu faaliyetini yürüten müvekkili şirketin,sürücü adaylarının eğitiminde ve uygulamalı direksiyon sınavlarında kullanabilmek amacıyla ... CGT ...plaka numaralı aracı satın aldığını, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Yönetmeliğinin (Yönetmelik) emredici hükmüne göre bu eğitim ve sınav aracını, çift fren ve çift debriyaj sistemli bir otomobil olacak biçimde tasarlattığını, gerekli ek fren ve debriyaj mekanizmasını eklettiğini; 11/06/2022 tarihinde sürücü adayının uygulamalı direksiyon sınavına girdiğini, sınav esnasında; Yönetmelik gereği sürücü koltuğunda sürücü adayının, yan koltukta sınav komisyonu başkanı davalı Hülya Yazar ve onun arkasındaki koltukta ise MEB'in görevlendirdiği diğer sınav komisyon üyesinin oturduğunu; sınav esnasında araç seyir halinde iken, sürücü adayınınheyecanlanarak fren yerine gaza bastığını,yan koltukta sınav komisyonu başkanı olarak oturan ve ayağının altında çifte fren mekanizması bulunan davalı Hülya Yazar tarafından o esnada hiçbir müdahalede bulunulmadığını, sonuçta müvekkilin aracının önce aynı istikamette seyir halinde olan 06 BFM 847 plaka numaralı araca, daha sonra da bu çarpışmanın etkisiyle yolda bulunan çöp konteynerine çarptığını ve maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiğini; haricen alınan değer kaybı tespiti ve gün kaybı raporuna göre, araçta 50.000 TL değer kaybı, 10.000 TL de gün kaybı değeri olmak üzere toplam 60.000 TL değer kaybı tespit edildiğini belirterek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, müvekkilinin yoksun kaldığı kazanç için 500TL ve aracın mecburiyetten ağır hasarlı olarak satılması dolayısıyla değer kaybı için 500TL olmak üzere şimdilik 1.000 TL maddi tazminat bedelinin, kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birliktedavalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili istemiyleadli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı Ankara Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü vekili, süresinde verdiği cevap dilekçesinde davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Ankara 18. Asliye Hukuk Mahkemesi 07/02/2023 tarih ve E.2022/371 sayi**le, davalı vekilinin yargı yolu itirazının reddine karar vermiştir.

4. Davalı idare vekili tarafından olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyasının örneği ile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

5. Danıştay Başsavcısı, idarenin hizmet kusuruna dayalı olarak kamu hizmetinden kaynaklanan hukuki sorumluluğun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi, bu sebeple açılacak tazminat davalarının da idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiğigerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmışöyledir:

"...
Karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik güvenliğini sağlama ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm tedbirleri belirleme amacını taşıyan 2918 sayılı Kanun, Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı yanında Karayolları Genel Müdürlüğünün de trafik güvenliği yönünden görev ve yetkilerini sayma yoluyla belirlemiştir. Ancak Kanunda, diğer kamu idarelerinin trafik düzeni ve trafik güvenliği ile ilgili olarak üstlendikleri kamu hizmetlerinden dolayı hukukî sorumlulukları düzenlenmiş değildir.
2918 sayılı Kanun'un hukukî sorumluluk ve sigorta başlıklı sekizinci kısmında; araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukukî sorumluluğu; başka bir anlatımla motorlu araçların karıştığı trafik kazaları sonucu ortaya çıkan zarar nedeniyle araç sahiplerinin ve işletenlerin hukukî sorumluluğu düzenlenmiştir.
2918 sayılı Kanun'un hukukî sorumluluğa ilişkin sekizinci kısmında yer alan hükümler birlikte değerlendirildiğinde; Devlet ve diğer kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların karıştığı kazalar nedeniyle araç işleticisi sıfatıyla kamu idareleri ve kuruluşlarına karşı açılacaklar da dahil bütün araç sahibi ve işleticilerine karşı açılan davaların görüm ve çözümü adlî yargının görev alanına girmektedir. Fakat kamu idareleri ve kuruluşlarının, trafik güvenliği ve düzenini sağlamak amacıyla gerek kendi kuruluş kanunları, gerekse 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre yürüttükleri hizmetlerin, kamu

hizmeti niteliğini taşımaları ve 2918 sayılı Kanun'da da kamu idare ve kuruluşlarının sorumluluklarının ayrıca düzenlenmemiş olması karşısında; trafik düzeni ve güvenliği hizmetlerinden kaynaklandığı öne sürülen zararların tazmini istemiyle, ilgili idarelere karşı açılan davaların görüm ve çözümü İdarî yargının görev alanına girmektedir.

Sürücü kurslarına başvurarak teorik ve uygulamaya yönelik eğitim alan sürücü adaylarına bu eğitimi verecek sürücü kursları, bu kurslar sonrasında yapılacak sınavlara ilişkin usul ve esasları belirleme, direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonunda görev alacak personeli tayin etme görev ve yetkisinin Milli Eğitim Bakanlığına ait olduğu konusunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır.

2918 sayılı Kanun hükümleri uyarınca, motorlu taşıt sürücüsü yetiştirmek, yetişmiş olanlara sınav sonucu sertifika vermek, trafik ile ilgili öğretim ve eğitim yaptırmak üzere sürücü kurslarının açılmasına izin vermek, sürücülerin eğitimleri ve sınavları, eğitimlerin ve sınavların süresi, içeriği ve yapılacağı yerlerin özellikleri, sınav yapıcıların nitelikleri ve eğitimi ile diğer usul ve esasları yerine getirmekle görevli olan Milli Eğitim Bakanlığının, yürüttüğü bu kamu hizmetinden kaynaklanan hukukî sorumluluğun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi, bu hizmetlerin kusurlu işletilmesinden kaynaklandığı iddialarına dayalı olarak açılacak tam yargı davalarının ise İdarî yargı yerlerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Davanın, Milli Eğitim Bakanlığınca görevlendirilen sınav komisyonu görevlisinin direksiyon uygulama sınavı esnasında öngörülebilir bir neticeyi önlemek için gerekli tedbiri almadığı/alamadığı, başka bir anlatımla kamu ajanının hizmeti kusurlu işlettiği, buna karşılık idarenin bir hizmetin ifası için tayin ettiği personeli eğitmekle görevli olduğu, bu bağlamda davalı idarenin istihdam eden sıfatıyla oluşan zarardan sorumlu olduğu iddialarına dayalı olarak açıldığı görülmektedir.

Bu itibarla, sürücü kursuna ait eğitim ve sınav aracının çarpması sonucu üçüncü kişilerin araç sahibi olan sürücü kursuna karşı açacakları davanın adlî yargı yerinde görüleceği konusunda kuşku bulunmamakla birlikte direksiyon uygulama sınavı esnasında başka bir araca ve akabinde de çöp konteynerine çarpması suretiyle meydana gelen maddî hasarlı trafik kazasında sürücü kursu bakımından oluştuğu ileri sürülen zararın, idarece görevlendirilen sınav komisyonu üyesinin kusurundan kaynaklandığı gerekçesiyle dava açıldığından, işleten ve araç sahibi sıfatını haiz olmayan Milli Eğitim Müdürlüğünün hizmet kusuruna dayalı olarak kamu hizmetinden kaynaklanan hukukî sorumluluğun varlığı konusunda yapılacak değerlendirmenin idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi, bu sebeple açılan tam yargı davasının İdarî yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Nitekim Danıştay İdarî Dava Daireleri Kurulunun 08/03/2017 tarih ve E:2015/1143, K:2017/1070 sayılı kararı ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 06/04/2021 tarih ve E:2018/826,K:2021/426 sayılı kararıda bu görüşü destekler niteliktedir."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcılığınca2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddine karar verilmesi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Görüşünilgili kısmı şöyledir:

"...

Kamu hizmeti yürüten idarenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasının gerektiği, bu hususların saptanmasının ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceği kuşkusuzdur.

Bununla birlikte, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceği, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 23.01.2023 tarihli ve 2022/588 E., 2023/84 K. sayılı ve 13.10.2014 tarihli ve 2014/816 E., 2014/913K. sayılı kararlarında da bu tür davaların çözümünde adli yargının görevli olduğu vurgulanmıştır."

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu belirtilmiştir.

9. 2918 sayılı Kanun'un "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

10. 2918 sayılı Kanun'un*"Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının görev ve yetkileri"* başlıklı 8. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(Değişik: 12/7/2013-6495/14 md.)

Bu Kanun kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Millî Eğitim Bakanlığı:

1. Motorlu araç sürücülerinin yetiştirilmesi için 123 üncü madde gereğince sürücü kursları açmak, özel sürücü kursu açılmasına izin vermek, bunları her safhada denetlemek

2. Sürücü adaylarının teorik ve uygulamalı sınavlarını yapmak ve başarılı olanlara sertifika verilmesini sağlamak

3. Okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik eğitimini düzenleyen trafik genel eğitim planı hazırlamak ve ilgili kuruluşlarla iş birliği yaparak uygulamak;

..."

11. 2918 sayılı Kanun'un *"Sürücü adaylarının sınavları ile sürücü belgelerinin verilmesi esasları"* başlıklı 42. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"(Değişik: 12/7/2013-6495/18 md.)*
> *Sürücü kurslarında teorik eğitimini tamamlayan sürücü adaylarının teorik sınavları yazılı ya da elektronik ortamda Millî Eğitim Bakanlığınca yapılır.*
> *Uygulamalı sürücü eğitimini sürücü kurslarından alan ve teorik sınavda başarılı olanlar Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacak uygulamalı sürücü sınavına girmeye hak kazanır; bu sınavda da başarılı olanlara motorlu taşıt sürücüsü sertifikası verilir.*
> *Sürücülerin eğitimleri ve sınavları, eğitimlerin ve sınavların süresi, içeriği ve yapılacağı yerlerin özellikleri, sınav yapıcıların nitelikleri ve eğitimi ile diğer usul ve esaslar İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.*
> *Teorik ve uygulamalı sınavlar için sürücü adaylarından alınacak sınav ücreti ile sınavlara ilişkin iş ve işlemlerde görev alanlara ödenecek ücretler her yıl Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenir.*
> *..."*

12. 2918 sayılı Kanun'un *"Sürücü kursları"* başlıklı 123. maddesi şöyledir:

> *"(Değişik: 18/1/1985 – KHK 245/14 md.; değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/14 md.)*
> *Motorlu taşıt sürücüsü yetiştirmek, yetişmiş olanlara sınav sonucu sertifika vermek, trafik ile ilgili öğretim ve eğitim yaptırmak üzere kamu kurumları ile diğer hakiki ve hükmi şahıslara Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca ilgili mevzuatına göre sürücü kursları açma izni verilir.*
> *Sürücükurslarınınsürücübelgesicinslerinegöresınıflandırılması,hangisınıfkursunkimlertarafındanaçılabileceği,öğretimveeğitimkonularıilemetodu, ve öğretimde kullanılacak bina, araç,gereç ve teçhizatın nitelik ve niceliği, teminat miktarları, sertifika sınavlarının esas ve usulleri, sertifika aranmayacak sürücü belgesi sınıfları ve bunların sınavları İçişleri Bakanlığının uygun görüşü üzerine Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca çıkartılan yönetmelikle belirlenir.*
> *(Değişik : 17/10/1996-4199/39 md.) Ancak, gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurs açılmayan il ve ilçelerde bu kurslar devlet tarafından açılabilir.*
> *(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Bu madde hükümlerine ve yönetmelikteki şartlara uymadıkları, mülki idare amirlerince görevlendirilen yetkililer veya Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri tarafından tespit edilen kursların sahiplerine, olayın özelliğine göre belirlenecek süre içinde şartlara uymaları yazılı olarak bildirilir. Bu süre içinde şartların yerine getirilmemesi halinde kurs sahipleri 18 000 000 lira hafif para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca, kurs onbeş günden az olmamak üzere mülki amirlerce geçici olarak kapatılır. Bu süre 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu hükümleri uyarınca gerekli işlemler sonuçlandırılıncaya kadar uzatılır.*
> *(Değişik: 21/5/1997-4262/4 md.) Belge alınmadan açılan kursların sahipleri üç aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ve 108 000 000 lira hafif para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, belge alınmadan açılan kurslar zabıtaca kapatılır."*

13. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

> *"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.*
>
> *Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"*

14. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"*

B. Yargı Kararları

15. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."*

16. Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü 13/10/2014 tarih ve E.2014/816, K.2014/913 sayılı kararında özetle;sürücü kursuna ait aracın,trafik içinde uygulama sınavı esnasında park halindeki araca çarpması suretiyle meydana gelen kazada oluştuğu iddia edilen zararın; davalı idarece görevlendirilen sınav komisyonu üyelerinin kusurundan kaynaklandığından bahisle,kaza tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/1/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğine karar vermiştir.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Ali ÖZGÜR'ün katılımlarıyla yapılan 19/06/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalılardan Ankara Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, davacı sürücü kursuna ait eğitim ve sınav aracının, trafik içinde direksiyon uygulama sınavı esnasında başka bir araca ve devamında da çöp konteynerine çarpması suretiyle meydana gelen maddî hasarlı trafik kazasında oluştuğu ileri sürülen zararın, davalıların ihmal ve kusurlarınkaynaklandığı iddiasıyla,fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere şimdilik 500 TL değer kaybı, 500 TL kazanç kaybı olmak üzere1.000 TL maddî tazminatın yasal faiziyle birlikte davalılardantazmini istemiyleaçılmıştır.

20.Adli yargı yerindeaçılan davada,davalılardanAnkara Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından, davanın görüm ve çözümünün idarî yargının görevine girdiği ileri sürülerek görev itirazında bulunulmuş ve itirazın reddi üzerine anılan İdare yönündenolumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmıştır.

21. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar niteliğini taşımaktadır.

22. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla, oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; davacı sürücü kursu tarafından davalı idarenin 2918 sayılı Kanunda sayılan görev ve yetkileri kapsamında meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Danıştay Başsavcısının başvurusunun reddi gerektiği sonucuna varılmıştır.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

19/06/2023 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer TOPAL	Nigün TAŞ	Doğan AĞIRMAN	Eyüp SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Mahmut BALLI	Ali ÖZGÜR

KARŞI OY

Dava, sürücü kursuna ait eğitim ve sınav aracının, trafik içinde direksiyon uygulama sınavı esnasında başka bir araca ve akabinde de çöp konteynerine çarpması suretiyle meydana gelen maddî hasarlı trafik kazasında oluştuğu ileri sürülen zararın, davalı idarece görevlendirilen sınav komisyonu üyesinin kusurundan kaynaklandığı gerekçesiyle fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere şimdilik 500.- TL değer kaybı, 500.-TL kazanç kaybı olmak üzere 1.000.-TL maddî tazminatın yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yolu" başlıklı 125. maddesinin 1. fıkrasında "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır", son fıkrasında ise "İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür" kuralına yer verilmiştir. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda hukukî sorumluluğa ilişkin düzenlemeler "Hukukî Sorumluluk ve Sigorta" başlıklı 8. kısımda 85 ve devamı maddelerinde yer almakta olup, sorumlu olarak motorlu araç işleteni ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi belirlenmiştir. Kanun'un 106. maddesinde, kamu kuruluşlarına ait araçların neden olduğu zararlara ilişkin sorumluluk da 85 ve devamı maddeleri gereğince işletenin hukukî sorumluluğuna ilişkin hükümlere tâbi kılınmıştır. Kanun koyucu, idarenin hizmet kusurunu kapsam dışında bırakmıştır.

2918 sayılı Kanun'un “Görevli ve Yetkili Mahkeme” başlıklı 110. maddesinin 1. fikrasında "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adlî yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.” kuralına yer verilmiştir.

İdarî dava türleri ve İdarî yargı yetkisinin sınırını düzenleyen 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, “İdarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar” tarafından İdarî yargı yerinde tam yargı davası açılabileceği kurala bağlanmıştır.

İdare hukukunda idarenin iki tür sorumluluğu kabul edilmektedir. Biri idarenin özel hukuk ilkeleri doğrultusunda yaptığı sözleşmelerden kaynaklanan özel hukuk sorumluluğu, diğeri ise idarenin idare hukuku ilkeleri doğrultusunda yapmış olduğu sözleşmeler ve idarenin her türlü işlem ve eyleminden kaynaklanan kamu hukuku ilkeleri doğrultusunda oluşmuş idare hukukuna özgü sorumluluk türüdür. İdarenin kişilere verdiği zararları tazmin yükümlülüğü, idarenin “hizmet kusuruna (kusurlu sorumluluk)” ve “kusursuz sorumluluğuna” dayanmaktadır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; “Kapsam” başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk,

çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş; aynı Kanunun, “Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının görev ve yetkileri” başlıklı 8. maddesinde; “1. Motorlu araç sürücülerinin yetiştirilmesi için 123 üncü madde gereğince sürücü kursları açmak, özel sürücü kursu açılmasına izin vermek, bunları her safhada denetlemek, 2. Sürücü adaylarının teorik ve uygulamalı sınavlarını yapmak ve başarılı olanlara sertifika verilmesini sağlamak,

3. Okul öncesi, okul içi ve okul dışı trafik eğitimini düzenleyen trafik genel eğitim planı hazırlamak ve ilgili kuruluşlarla iş birliği yaparak uygulamak” bu Kanun kapsamında Milli Eğitim Bakanlığının görev ve yetkileri olarak sayılmış; “Sürücü adaylarının sınavları ile sürücü belgelerinin verilmesi esasları” başlıklı 42. maddesinde; “Sürücü kurslarında teorik eğitimini tamamlayan sürücü adaylarının teorik sınavları yazılı ya da elektronik ortamda Millî Eğitim Bakanlığınca yapılır. Uygulamalı sürücü eğitimini sürücü kurslarından alan ve teorik sınavda başarılı olanlar Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacak uygulamalı sürücü sınavına girmeye hak kazanır; bu sınavda da başarılı olanlara motorlu taşıt sürücüsü sertifikası verilir. Sürücülerin eğitimleri ve sınavları, eğitimlerin ve sınavların süresi, içeriği ve yapılacağı yerlerin özellikleri, sınav yapıcıların nitelikleri ve eğitimi ile diğer usûl ve esaslar İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir." “Sürücü kursları” başlıklı 123. maddesinde ise; “Motorlu taşıt sürücüsü yetiştirmek, yetişmiş olanlara sınav sonucu sertifika vermek, trafik ile ilgili öğretim ve eğitim yaptırmak üzere kamu kurumları ile diğer hakiki ve hükmî şahıslara Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca ilgili mevzuatına göre sürücü kursları açma izni verilir.

Sürücü kurslarının sürücü belgesi cinslerine göre sınıflandırılması, hangi sınıf kursun kimler tarafından açılabileceği, öğretim ve eğitim konuları ile metodu, kurs süreleri, kurslar için eğitim ve öğretimde kullanılacak bina, araç, gereç ve teçhizatın nitelik ve niceliği, teminat miktarları, sertifika sınavlarının esas ve usülleri, sertifika aranmayacak sürücü belgesi sınıfları ve bunların sınavları İçişleri Bakanlığının uygun görüşü üzerine Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca çıkartılan yönetmelikle belirlenir...” hükmüne yer verilmiştir.

2918 sayılı Kanun'un, 6099 sayılı Kanun ile değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde "bu kanundan doğan sorumluluk davaları" ifadesiyle, 2918 sayılı Kanunda yer alan hukukî sorumluluğa ilişkin kuralların uygulanacağı davalarla sınırlı biçimde görevli yargı yerinin belirlendiği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla, görevli yargı yeri belirlenirken, Kanunda motorlu taşıt araçlarının verdiği zararlarla sınırlı biçimde düzenlenen sorumluluk kurallarının, dava konusu uyuşmazlığa uygulanıp uygulanamayacağının belirlenmesi gerekir.

Karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik güvenliğini sağlama ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm tedbirleri belirleme amacını taşıyan 2918 sayılı Kanun, Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı yanında Karayolları Genel Müdürlüğünün de trafik güvenliği yönünden görev ve yetkilerini sayma yoluyla belirlemiştir. Ancak Kanunda, diğer kamu idarelerinin trafik düzeni ve trafik güvenliği ile ilgili olarak üstlendikleri kamu hizmetlerinden dolayı hukukî sorumlulukları düzenlenmiş değildir.

Sürücü kurslarına başvurarak teorik ve uygulamaya yönelik eğitim alan sürücü adaylarına bu eğitimi verecek sürücü kursları, bu kurslar sonrasında yapılacak sınavlara ilişkin usûl ve esasları belirleme, direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonunda görev alacak personeli tayin etme görev ve yetkisinin Milli Eğitim Bakanlığına ait olduğu konusunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır.

2918 sayılı Kanun hükümleri uyarınca, motorlu taşıt sürücüsü yetiştirmek, yetişmiş olanlara sınav sonucu sertifika vermek, trafik ile ilgili öğretim ve eğitim yaptırmak üzere sürücü kurslarının açılmasına izin vermek, sürücülerin eğitimleri ve sınavları, eğitimlerin ve sınavların süresi, içeriği ve yapılacağı yerlerin özellikleri, sınav yapıcıların nitelikleri ve eğitimi ile diğer usûl ve esasları yerine getirmekle görevli olan Milli Eğitim Bakanlığının, yürüttüğü bu kamu hizmetinden kaynaklanan hukukî sorumluluğun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi, bu hizmetlerin kusurlu işletilmesinden kaynaklandığı iddialarına dayalı olarak açılacak tam yargı davalarının ise İdarî yargı yerlerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Davanın, Milli Eğitim Bakanlığınca görevlendirilen sınav komisyonu görevlisinin direksiyon uygulama sınavı esnasında öngörülebilir bir neticeyi önlemek için gerekli tedbiri almadığı/alamadığı, kamu ajanının hizmeti kusurlu işlettiği, buna karşılık idarenin bir hizmetin ifası için tayin ettiği personeli eğitmekle görevli olduğundan davalı idarenin istihdam eden sıfatıyla oluşan zarardan sorumlu olduğu iddialarına dayalı olarak açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durum dikkate alındığında, sürücü kursuna ait eğitim ve sınav aracının çarpması sonucu üçüncü kişilerin araç sahibi olan sürücü kursuna karşı açacakları davanın adlî yargı yerinde görüleceği konusunda kuşku bulunmamakla birlikte direksiyon uygulama sınavı esnasında başka bir araca ve akabinde de çöp konteynerine çarpması suretiyle meydana gelen maddî hasarlı trafik kazasında sürücü kursu bakımından oluştuğu ileri sürülen zararın, idarece görevlendirilen sınav komisyonu üyesinin kusurundan kaynaklandığı gerekçesiyle dava açıldığından, işleten ve araç sahibi sıfatını haiz olmayan Milli Eğitim Müdürlüğünün hizmet kusuruna dayalı olarak kamu hizmetinden kaynaklanan hukukî sorumluluğun varlığı konusunda yapılacak değerlendirmenin idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi, bu sebeple açılan tam yargı davasının İdarî yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından uyuşmazlıkta adli yargıyı görevli kabul eden sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyorum.

ÜYE
Ahmet ARSLAN